

Vergaderjaar 2012–2013

23 432

De situatie in het Midden-Oosten

Nr. 346

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 17 juni 2013

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Buitenlandse Zaken over de brief van 16 april 2013 inzake de leefomstandigheden in Kamp Hurriya in Irak (Kamerstuk 23 432, nr. 343).

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 17 juni 2013. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Eijsink

De griffier van de commissie,
Van Toor

Vraag 1

Zijn er naast gesprekken met de United Nations Assistance Mission in Iraq (UNAMI) en de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR ook gesprekken met andere organisaties of individuen gevoerd? Indien neen, waarom niet?

Antwoord

Ja. Deze antwoorden zijn gebaseerd op gesprekken met de Verenigde Naties (VN), het Internationale Rode Kruis (ICRC), diverse ambassades in Bagdad en ministeries van Buitenlandse Zaken van Europese landen.

Vraag 2

Kunt u aangeven of en, zo ja, hoeveel inwoners van Kamp Hurriya voor specialistische behandelingen naar Iraakse ziekenhuizen in Bagdad zijn vervoerd?

Antwoord

Gemiddeld vier tot acht keer per dag worden bewoners vanuit Kamp Hurriya naar medisch specialisten in Bagdad gebracht. Dit gebeurt nadat zij zich hebben gemeld bij de Iraakse (overheids)arts in de medische kliniek van Kamp Hurriya of als ze op de lijsten staan van de eigen (MKO-)artsen van de bewoners. Er zijn permanent drie ambulances stand-by om in geval van nood bewoners naar het ziekenhuis te vervoeren.

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat inwoners van het kamp zijn overleden als gevolg van beperkte medische voorzieningen? (<http://ncr-iran.org/en/ncri-statements/ahraf-liberty/13502-14-residents-of-ashraf-and-liberty-camps-have-died-due-to-medical-blockade.html>)

Antwoord

Meerdere bewoners zijn volgens de VN overleden doordat zij van de leiding van Kamp Hurriya geen (tijdige) toegang kregen tot de medische kliniek in het kamp. Bewoners horen dan ten onrechte dat er geen medische voorzieningen zijn of dat er wachtlijsten zijn. Deze gevallen zijn door de VN gedocumenteerd.

Vraag 4

Tegen hoeveel inwoners van het kamp zijn arrestatiebevelen door de Iraakse autoriteiten uitgevaardigd? Hoe bemoeilijken deze arrestatiebevelen de pogingen van de UNHCR om de kampbewoners onderdak aan te bieden in derde landen?

Antwoord

Iraakse autoriteiten hebben geen arrestatiebevelen tegen bewoners uitgevaardigd.

Vraag 5

Hoeveel kampbewoners hebben reeds onderdak gevonden in een derde land? Wat zijn de belangrijkste obstakels voor relocatie van de inwoners? Welke positie neemt Nederland resp. de EU hierbij in?

Antwoord

In het UNHCR-proces wordt iedere bewoner op individuele basis beoordeeld op zijn of haar behoefte aan internationale bescherming. De UNHCR helpt op drie manieren bewoners van Kamp Hurriya met nieuwe vestigingen: hervestiging, consulaire toelating, en humanitair. Het hervestigen van alle bewoners van Kamp Hurriya als groep is onwaarschijnlijk, aangezien geen enkel land zich heeft aangemeld met een

aanbod van meer dan 3.000 plaatsen voor hervestiging. Op dit moment zijn er 27 bewoners geaccepteerd in landen waarvan zij de nationaliteit bezitten of waar zij verblijfsrecht hebben. Via de humanitaire stroom hebben 25 personen Irak verlaten naar derde landen, waaronder Albanië.

Op het terrein van hervestiging is er geen gezamenlijk EU-beleid, ook omdat niet alle EU-landen hervestigen. Lidstaten bepalen zelf of zij bewoners van Kamp Hurriya willen hervestigen. Nederland neemt, zoals eerder gemeld, alleen bewoners met Nederlandse nationaliteit op. In 2011 reisden vier Nederlandse staatsburgers vanuit toenmalig Kamp Ashraf terug naar Nederland.

Vraag 6

Hoe schat u de kans in dat indien inwoners van Kamp Hurriya naar Iran worden teruggestuurd, zij gearresteerd en mogelijk geëxecuteerd worden?

Antwoord

Terugkeer naar Iran wordt gefaciliteerd door het ICRC. Sinds 2004 heeft ICRC voor 290 personen terugkeer naar Iran gefaciliteerd. Zeven zaken zijn op dit moment bij ICRC in behandeling. Ook zijn sinds 2004 naar schatting van ICRC 500 personen op eigen gelegenheid, zonder betrokkenheid van ICRC, teruggekeerd naar Iran.

Iran is bereid bewoners van Kamp Hurriya op te nemen op voorwaarde dat zij afstand nemen van de MKO. Na een interview met ICRC en de Iraanse ambassade in Irak krijgen terugkeerders de toezegging dat zij in Iran niet worden vervolgd.

Tot op heden heeft inderdaad geen strafrechtelijke vervolging plaatsgevonden van de 290 gefaciliteerde teruggekeerden. ICRC volgt dit nauwlettend. ICRC heeft geen zicht op de 500 personen die op eigen gelegenheid zijn teruggekeerd.

Iran hanteert een lijst van 100 personen, die niet in aanmerking komen voor terugkeer.

Vraag 7

Kunt u aangeven hoe de veiligheid van de kampbewoners tegen aanvallen van buitenaf, zoals de dodelijke aanval in februari 2013, wordt gegarandeerd? Zijn de onderkomens in het kamp bestand tegen aanvallen met bijvoorbeeld granaten?

Vraag 8

Is de beveiliging van de kampbewoners sinds de laatste dodelijke aanval opgeschroefd? Indien ja, welke maatregelen zijn er genomen? Indien nee, waarom niet?

Antwoord vraag 7 en 8

De veiligheid van de bewoners is de verantwoordelijkheid van de Iraakse regering, al kan deze vanwege de complexe veiligheidssituatie in Irak geen garanties geven. Na de raketaanval van 9 februari jl. hebben de bewoners van Kamp Hurriya het kamp extra beveiligd, onder andere met bunkers.

Vraag 9

Kunt u de bedreigingen voor de inwoners van Kamp Hurriya, zoals beschreven door de Amerikaanse oud-kolonel Wesley Martin, bevestigen? (http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/d-iq/dv/05forceprotectionassessmentcampilberty/05forceprotectionassessmentcampilbertyen.pdf)

Antwoord

Net als andere inwoners van Irak hebben de bewoners van Kamp Hurriya te maken met een veiligheidssituatie die te wensen overlaat.

Vraag 11¹

Was de veiligheid voor de inwoners van Kamp Ashraf beter gegarandeerd?

Antwoord

Hierop valt geen eenduidig antwoord te geven. Kamp Ashraf was groter dan Kamp Hurriya, maar lag in een onrustige provincie (Diyala) met veel sektarische spanningen tussen soennieten en sji'ieten. Bovendien lag Kamp Ashraf dichterbij de Iraanse grens.

Vraag 12

Is het voor de inwoners van Kamp Hurriya mogelijk het kamp te verlaten zonder dit te coördineren met de Iraakse regering? Welke afspraken gelden er omtrent toegang tot en het verlaten van het kamp?

Antwoord

De bewoners zijn geen Iraakse burgers en worden door de Iraakse regering als illegalen beschouwd. Zij kunnen alleen met toestemming van de Iraakse autoriteiten het kamp verlaten.

Vraag 13

Kunt u bevestigen dat de bewoners van Kamp Hurriya door de Working Group on Arbitrary Detention van de VN Mensenrechtenraad als gedetineerden worden beschouwd?
(http://www.everyonegroup.com/Downloads/Opinion_Iraq.pdf)

Antwoord

Ja. De opinie van de Working Group on Arbitrary Detention is gebaseerd op informatie van de MKO. De visie van de Iraakse regering is niet meegewogen aangezien deze niet tijdig heeft gereageerd.

Vraag 14

Kunt u bevestigen dat UNHCR expert Tahar Boumedra eind 2011/begin 2012 concludeerde dat Kamp Hurriya niet in staat was om de Iraanse ballingen te accommoderen?
(<http://thehill.com/blogs/global-affairs/guest-commentary/244733-former-un-human-rights-chief-in-baghdad-tahar-boumedra-why-i-quit-the-un-in->)
Indien ja, hoe is het mogelijk dat kort daarna de speciale vertegenwoordiger Martin Kobler tot een ander oordeel kwam? Welke veranderingen zijn sindsdien doorgevoerd?

Antwoord

Er zijn diverse rapporten over Kamp Hurriya uitgebracht voorafgaand aan de vrijwillige hervestiging van de bewoners vanuit Kamp Ashraf. Voorlopige rapporten van zowel UNHCR als UNAMI vermeldden dat elementen van de infrastructuur van het kamp hersteld moesten worden voordat het kamp voldeed aan de minimale humanitaire vereisten van de VN. De Iraakse regering heeft de aanbevelingen opgevolgd, de VN heeft dit gecontroleerd en daarna zijn de bewoners verhuisd.

De MKO heeft verantwoordelijkheid geëist voor het onderhoud van alle infrastructuur in Kamp Hurriya. De Iraakse regering heeft consequent toegang tot het kamp verleend voor alle materialen en aan alle aannemers voor het onderhoud van de infrastructuur.

¹ Het verzoek van Vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken bevatte geen vraag 10

Vraag 15

Klopt het dat de riolering van het kamp in zeer slechte staat is? (<http://www.ncr-iran.org/en/ncr-statements/167-ashraf/12579-sewage-and-rain-water-have-covered-all-over-the-liberty-ground-residents-demand-to-return-to-ashraf>)

Antwoord

De riolering in het kamp wordt, net als de overige infrastructuur, dagelijks door NV-waarnemers geïnspecteerd en werkt volgens de VN goed.

Vraag 16

Kunt u meer inzicht verschaffen in de omvang van het aantal inwoners van Kamp Hurriya dat aangeeft vrijwillig uit het kamp te willen vertrekken, maar door de MKO kampleiding hiervan wordt weerhouden?

Antwoord

Het exacte aantal bewoners met een vertrekvens is moeilijk vast te stellen vanwege de beperkte toegang van de VN-waarnemers tot de bewoners. De bewoners worden voortdurend bewaakt door MKO-leiders, gesprekken worden gefilmd en onderbroken en de waarnemers worden gehinderd bij hun werk, aldus de VN. VN-waarnemers ontvangen regelmatig briefjes met hulpverzoeken en mondelinge verzoeken tot vertrek als zij erin slagen kort individueel met bewoners te spreken.

Vraag 17

Kunt u preciezer aangeven hoe verschillende bewoners van Kamp Hurriya in hun bewegingen binnen het kamp beperkt worden en van welke omvang deze groep is?

Antwoord

Binnen kamp Hurriya heeft de MKO zelfbestuur. Uit waarnemingen van de VN blijkt dat het kamp in zeven secties is verdeeld, die door versperringen van elkaar gescheiden zijn. De doorgangen tussen de secties zijn bewaakt. Het kamp is ingedeeld in een hiërarchisch systeem, waarin bewoners verschillende rangen hebben. Mannen en vrouwen wonen in het kamp gescheiden.

Aan VN-waarnemers is door kampbewoners verteld dat zij geen contact mogen hebben met familie en vrienden, die zich ook in Kamp Hurriya bevinden. Het is bewoners verboden persoonlijke telefoons te hebben of internet te gebruiken zonder toestemming van de MKO-leiding. Zowel de VN als ICRC heeft door de grote druk en sociale controle moeite in contact te treden met individuele bewoners van Kamp Hurriya om te bezien of zij interesse hebben in gefaciliteerde terugkeer naar Iran.